

Revolusjonens ord

//

//]]]]> //]]>

BOKUTDRAG: Hva kjennetegner en revolusjonær? Sergej Gennadjevitsj Netsjajevs svar på dette spørsmålet fikk ikke bare innflytelse under den russiske revolusjon, men også på flere politiske bevegelser langt inn i nyere tid.

Salongen har gleden av å presentere et utdrag fra [Den revolusjonæres katekisme](#). Teksten er hentet fra oversetter Torgeir Bøhlers etterord og katekismens første kapittel, og er det første innlegget i en ny tekstserie med temaet «manifest».

//]]]]> //]]>

Sergej Gennadjevitsj Netsjajev (1847-1882) var en av Russlands første «yrkesrevolusjonære», en person som satte revolusjonen som hovedmål for all menneskelig virksomhet, og samtidig det eneste kriteriet på godt og ondt. Hans kompromissløse fanatisme, hans despotiske, ubøyelige og asketiske natur, hans mørke karisma er egnet til å fascinere selv i våre dager. Netsjajev skrev ikke mye, bare noen få proklamasjoner samt den beryktede instruksen for revolusjonære som har fått tittelen *Den revolusjonæres katekisme* og som her for første gang presenteres for norske lesere.

I *Den revolusjonæres katekisme* er det for første gang i russisk historie formulert et detaljert program for terrorvirksomhet i stor skala. Det sentrale tema i «Katekismen» er: Hva kjennetegner en ekte revolusjonær?

For Netsjajev fremstår den revolusjonære som den viktigste aktør i verdenshistorien, en unik person, et overmenneske, som står i opposisjon til samfunnet og verden for øvrig, og som er hevet over tradisjonelle moralnormer. Det ideologiske menneske trer fram, hvis handlinger er tuftet på gold rasjonalisme og forakt for alt som hører det eksisterende samfunn til. Samtidig tilhører dette mennesket en lukket krets, en kaste øverst i et hierarki hvor både «samfunnet» og «folket» er underordnede størrelser.

LES OGSÅ: [Hundre og femti års ulydighet](#)

Den revolusjonæres katekisme

Den revolusjonæres forhold til seg selv¹

§1. Den revolusjonære er et fordømt menneske. Han har ingen egne interesser, ingen egne saker, ingen egne følelser eller tilknytninger, ingen eiendom, ikke engang et navn. Alt i ham er oppslukt av en eneste eksklusiv interesse, én eneste tanke, én eneste lidenskap – revolusjonen.

§2. Helt til det innerste av sitt vesen har han ikke bare i ord, men i handling, skåret over ethvert bånd til det borgerlige samfunn og hele den dannede verden, samt til alle denne verdens lover, normer for sømmelighet, anerkjente konvensjoner og moralregler. Han er en nådeløs fiende av den, og dersom han vedblir å leve i den, så er det kun for å ødelegge den desto grundigere.

§3. Den revolusjonære forakter alle doktriner og har gitt avkall på de fredelige vitenskaper. Dem har han overlatt til fremtidige generasjoner. Det er kun én vitenskap han kjenner – ødeleggelsens. Derfor og bare derfor studerer han nå mekanikk, fysikk, kjemi, ja tilmed medisin. Men dag og natt studerer han også det vitale fag som omhandler menneskene, deres karakteristika og

omstendigheter, og alle fenomener relatert til den nåværende samfunnsorden, i alle dens forskjellige sjikt. For målet er ett og det samme – den sikreste og raskest mulige ødeleggelsen av denne avskyelige orden.

§4. Han forakter den offentlige mening. Han forakter den eksisterende samfunnsmoral og hater den i alle dens tilskyndelser og manifestasjoner. Det moralsk riktige for ham er alt som bidrar til revolusjonens triumf. Alt som kan stå i veien for denne er umoralsk og forbrytersk.

§5. Den revolusjonære er et fordømt menneske. Nådeløs som han er i sitt forhold til staten og hele det dannede stendersamfunnet, kan han heller ikke vente seg noen nåde tilbake fra disse. Mellom dem og ham pågår det, i hemmelighet eller full åpenhet, en uavlatelig og uforsonlig krig på liv og død. Hver dag må han være rede til å dø. Han bør også venne seg til å utholde tortur.

§6. Slik han er streng mot seg selv, må han også være streng overfor andre. Alle ømme og bløtaktige følelser forbundet med slekt, venner, kjærlighet, takknemlighet, ja tilmed ære må underordnes den ene iskalde lidenskap for revolusjonens sak. For ham eksisterer kun én nytelse, én trøst, én belønning og tilfredsstillelse – revolusjonens seier. Dag og natt bør det være kun én tanke som opptar ham, kun ett mål han har i sikte – den nådeløse ødeleggelsen. I sin kaldblodige og utrettelige streben etter dette målet må han alltid være rede til selv å bli tilintetgjort, og være parat til med egne hender å tilintetgjøre alt som hindrer ham i å oppnå sitt mål.

§7. En ekte revolusjonærs karakter utelukker enhver sentimentalitet, følsomhet, henrykkelse og begeistring. Den utelukker til og med personlige følelser som hat og hevnrang. Den revolusjonære lidenskap, som han lever med hver dag og hvert minutt, og som har gått ham i blodet, må forenes med iskald beregning. Alltid og overalt må han opptre i samsvar med revolusjonens allmenne interesse, og ikke gi etter for sine private tilbøyeligheter.

Noter

¹ Netsjajev 2013:45-47.